

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia S. Avgvstini de humanæ naturæ stantis, lapsæ,
puræ statu & viribus eruitur & explicatur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

Cap. 1. De creatione Adami in gratia & sanctitate.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13673

damnentur: quibus refutandis immorari supervacaneus hactempe-
state esset labor.

Itaque mihi constitutum est non cum larvis mortuis vel profligatis
luctari, ex quo forsan major eruditionis existimatio, quam fructus
nasceretur: sed illa potissimum Pelagij sensa & pronuntiata pondera-
re, quæ à Recentioribus non satis videntur esse penetrata: quorum
alia non intelliguntur, alia non putantur esse noxia, alia etjam sana
judicantur: Quapropter quicquid in Augustini doctrina contra Pe-
lagianos & Massilienses tradita à Recentioribus rectè intelligitur,
eosque consentientes habet, intactum prætermittam: ut diutiùs in
controversis, & præcipuè in enodando gratiæ actualis adjutorio hæ-
rere liceat.

CAPVT PRIMVM.

De creatione Adami in gratia & sanctitate.

Vigitur à gratia status A
innocentiæ tam homi-
num, quam Angelorum
ordiamur, multa hic
silentio prætermittimus,
quæ Scholastici studiosis-
simè disputant. Pauca
solummodò capita tan-

gemus, quæ magis ad intelligendum auxilium
gratiæ, quo munitus fuit, spectare videbun-
tur. Vbi primò occurrit, utrum Adamus in
statu gratiæ creatus fuerit? Quæ quidem quæ-
stio à festinantibus ad actualis gratiæ adjuto-
rium, de quo tota cum Pelagianis controver-
sa fuit, præteriri quoque potuisset; nisi non-
nulli Scholastici tum recentiores tum vetustio-
res, rem istam potius ex ratione, quam tradi-
tione metientes, in dubium revocassent id de
quo antea Ecclesia non dubitavit. Nonnulli
enim aperte asseruerunt, primùm hominè sine
gratia sanctificante conditum fuisse, quam post-
ea tamen ante lapsum accepit: an, quamvis
veritatem ipsam fateantur, non tamen omnino
certam putant: sed sine fidei periculo, imò sine
temeritate posse contrarium asseri.

Sed principijs D. Augustini inhærendo, cu-
jus doctrinam in hoc opere proponendam &
explicandam suscepimus, & cui præcipuè de ijs,
quæ gratiam primi & secundi Adam spectant,
credi debet, utpote à quo penè omnia, quæ de
rebus eò spectantibus in Concilijs & Eccle-
siastica doctrina certa sunt, promanarunt, exi-
stimamus non posse in controversiam rem istà
revocari; sed tanquam in Ecclesia definitam
& fide certam debere supponi. Ille igitur ubi-
que constanter sine ulla fluctuatione rem istam
multis modis tradit.

Nam primò docet, naturam humanam sine
vicio, sine culpa, salvam & incolumem esse à
Deo conditam. *Creatus est inquit primus homo in
natura sine culpa, in natura sine vicio.* Et sermone

*Aug. serm.
11. de verb.
sed p. 6. 2.*

decimo tertio: *Dominus Deus creato homini sine
vicio temperantiam præcipere dignatus est.* Et in li-
bro de natura & gratia: *Natura quippe hominis Lib. de nat.
primus inculpata, & sine ullo vicio creata est.* Et in *& grat. c. 2.
eodem libro: Si iste, qui hunc librum scripsit, de
illa hominis natura loqueretur, quæ primo inculpata
& salva condita est.* Et aliquanto antè: *Qui nescit
(hominem) sanum & inculpabilem factum? Quam
doctrinâ Catholica fidei esse, non est dubium.*

Iam verò culpa & vitium, quod ab illo pri-
mè conditionis statu prolabendo contraxit, &
propter quod jam nullo modo sanus & salvus
est, in eo maximè situm est, quod gratiam illà
sanctificantem amisit. Hoc est enim præcipuum
vitium, & culpa ejus. Perro salvum, sanum, sine
vicio & culpa esse conditum juxta doctrinam
sancti Augustini nihil est aliud, quam Deo ita
mente & voluntate esse conjunctum, ut non
possit à Deo, à salute, à vita æterna separari

B Nam, ut ait contra Pelagianos, quod alibi
sæpè repetit: *A salute & vita æterna hominem nisi
peccata non separant.* quod usque adeò verum est
apud Augustinum, ut etjam infantes, si juxta
Pelagij dogma, sine vicio procreantur, hoc solum in
se habentes, quod Deus condidit, judicet illos non
tantum futuros in eo statu, in quo Adam fuit ante
prævaricationem, utpote cui tunc nullum malum
vitiumque inerat, atque id solum in illo erat, quod
Deus condiderat; sed etjam frustra baptizari, &
fieri Christianos. Nimirum quia jam sani sunt,
salvi sunt, sine culpa & peccato sunt, gratiam
Dei habent: quia nulla Augustino salus, nisi
per gratiam. De quibus in recensione dogma-
tum Pelagij latius dictum est, & infra uberius
dicturi sumus.

Secundò docet Augustinus, hominem sa-
pientem esse à Deo conditum: non enim sine
vicio conderetur, si cum stultitia conderetur,
ut ipse dicit, *sit stultitia magnum vitium.*
Itaq; generaliter dicit Augustinus: *Nemini du-
bium est, omnes homines aut stultos, aut sapientes esse.*

*Serm. 13. 2.
Lib. de nat.
& grat. c. 2.
Ibid. c. 15.
Cap. 43.*

*Lib. 1. de pecc.
merit. c. 24.*

*Lib. de pecc.
orig. c. 13.*

*Vide lib. 2.
de Hæres.
Pelag. c. 19.
usque ad 25.
Vide & Iasè*

*in libro de
pura natura,
Lib. 1. re-
tract. c. 14.
Lib. de nat.
credenti c. 6.
Cui 127*

D

MISSIVUS
SENTENTIA

Cui sententia, cum de Adamo supra disputans contrarium asseruisse videretur, statuendo mediam aliquam affectionem esse posse inter stultitiam atque sapientiam, ipsemet hoc explicat propter parvulos esse dictum, non propter eos, qui jam utuntur voluntatis arbitrio, qualis Adam fuit: atque ideo sine praedicio illius generalis sententiae, copendij potius causa, hoc est, ne quaestionem illam praeter propositum suum, & extra locum suum disputare cogeretur, quam veritatis definiende causa à se esse prolatam. Iam verò sapientiam ipse intelligit & exponit eam, quã quis in aere omnium virtutum constituitur, & à Dei charitate separari nullo pacto potest. Nam in eodem libro & loco de utilitate credendi, explicans quid sit illa sapientia, *Nunc autem, inquit, sapientes voco non cordatos & ingeniosos homines, sed eos quibus inest, quanta inesse hominum potest, ipsius hominis Dei que firmissima percepta cognitio, atque huic cognitioni vita moreque congruentes.* Vnde mox: *Cui hominum virtus nisi sapientis animo praesto est? Et aliquantò inferius: Cum enim sapiens sit Deo ita mente coniunctus, ut nihil interponatur quod separet: Deus enim esse veritas; nec ullo pacto sapiens quisquam est, si non veritatem mente contingat; negare non possumus, inter stultitiam hominis, & sincerissimam Dei veritatem mediũ quiddam interpositam esse hominis sapientiam? Et ne quis adhuc Augustinum existimet intelligere humanam quandam & Philosophicam sapientiam, in libris de libero arbitrio se aperuit: Cui non appareat, hunc esse (stultum) in quo mens firmam potestatem non habet. Et mox de sapientibus: hos sapientes voco, quos veritas vocari iubet, id est, qui regno mentis omni libidine subugatione pacati sunt: scilicet propter conjunctionem cum aeterna Dei veritate, quam facit amor. Vnde in eisdem libris alibi: sapientia non est ab illo qui illuminatur, sed ab illo qui illuminat, videlicet aeterno lumine sapientia Deo. Nam hoc exponens: his omnibus melius (est homo) cum aeterno lumine sapientia beatus est. Et continuo adhuc clarius exponens, qualem intelligat sapientiam, cum qua primum hominem esse conditum sentit (et si illo loco non asserat, sed disputet) superbiam docet avertere à sapientia; stultitiam verò & obcuritatem sequi ex aversione à lumine sapientiae: Dum ille, cui bonus est Deus, sibi ipse vult esse bonum suum, sicuti sibi est Deus. Et in libro sequenti definitivè sapientiam repetit, sapientiam nihil esse aliud, nisi veritatem, in qua cernitur & tenetur summum bonum; summo autem bono affecto & adepto, beatus sit quisque. Quae certissimum est, sine gratia habituali non posse perfici. Quod alibi declarans, Postremo est, inquit, septima ipsa sapientia pacificans totum hominem & suscipiens similitudinem Dei.*

Tertio, frequenter docet Augustinus Adamum à Deo conditum esse justum & bonum: Adam factus est homo, potuit esse aliud quam factus est; factus est enim iustus & potuit esse iniustus. Et alibi: *Ecco bonus factus est homo, & per liberum arbitrium factus est malus.* Et sermone decimo quarto: *A Deo bona est instituta natura. Nulla vero apud Augustinum est iustitia, nisi quam*

Deus per gratiam tribuit, ita ut sexcenties repetat, iustitiam Dei, seu qua homini ex Deo est, veram esse iustitiam: Iustitiam verò hominis aliam nomine iustitiae esse superbiam. De quibus alibi erit dicendi locus.

Quarto, saepissime docet Augustinus, primum hominem conditum esse rectum à Deo: Adam, inquit, Deo suo, à quo erat conditus rectus, nullo profusus vitio depravatus asserat. Et in libris de Civitate Dei: *Qua (gratia) nusquam & nunquam essent, si natura nostra, sicut recta creata est, permaneret.* Quam doctrinam creberrimè alijs in locis repetit, & ex Scripturis hausit, quae difertis verbis dicunt: *Solummodo hoc invenio, quod fecerit Deus hominem rectum.* Rectitudo autem creaturae rationalis Augustino nihil est aliud, nec verò secundum ipsius principia aliud esse potest, nisi voluntas bona seu recta: nec illa aliud, nisi amor aeternae rectitudinis, hoc est amor Dei, sive charitas. Quod ipse tradit multis locis: *Fecit Deus, inquit, sicut scriptum est, hominem rectum, ac per hoc voluntatis bona. Non enim rectus esset, bonam non habens voluntatem. Bona igitur voluntas opus est Dei: cum ea quippe ab illo factus est homo. Et infra: Cur non permitteres, ut ab illo primus homo, qui rectus, id est, bonae voluntatis creatus fuerat, tentaretur? Bonam autem voluntatem non esse aliud, quam charitatem Dei, saepissime expressis verbis docet. Nam paulò ante quam rectum Adamum, id est, bonae voluntatis conditum esse tradidisset, ita dixerat: Cuius propositum est amare Deum, & non secundum hominem, sed secundum Deum amare proximum, sicut etiam seipsum, procul dubio propter hunc amorem dicitur voluntatis bona, quae usitatus in Scripturis sacris charitas appellatur. Et contra Pelagianos: Quasi verò aliud sit bona voluntas, quam charitas, quam Scriptura nobis esse clamat ex Deo. Ex quo manifestum est, Augustinum tenere tanquam Scripturae attestazione certissimum, quod homo primus in gratia, hoc est, charitate Dei conditus fuerit. Et hinc est quod alibi dicit: Hoc agit spiritus gratiae, ut imaginem Dei, in qua natura huius facti sumus, instauret in nobis. Vitium quippe contra naturam est, quod utique sonat gratia. Et mox: Quae gratia in interiore homine renovato iustitia scribitur, quam culpa deleverat. Et hanc inscriptionem eius quod ibi per imaginem Dei, cum crearentur, impressum est, vocat iustificationem.*

Ex hoc potè principio, quòd Adam rectus, seu bonae voluntatis, creatus fuit, & abesset omnis miseria, quae male voluntatis est poena, consequenter sequitur, primum hominem beatum esse conditum. Quod ipsum Augustinus velut confectionem istius doctrinae tradit. Nam cum ipse bonam voluntatem alibi definitivè esse voluntatem, qua appetimus rectè honestèque vivere, & ad summam sapientiam pervenire, mox infert, cum qui tali voluntate fruatur, atque gaudet, eamque magni facit, omnes possidere virtutes; planeque beatum esse hominem dilectorem bonae voluntatis suae. Nam, inquit, hoc gaudium, quod huius boni adeptione gignitur, cum tranquille, & quietè, & constanter erigit animum, beata vita dicitur: nisi tu putes aliud esse beatè vivere, nisi

Zob. 3. de lib. arbit. c. 24.
Lib. 1. Retra c. 14.

Lib. de util. cred. c. 12.

Cap. 15.

Lib. 1. de lib. arbit. c. 9.

Lib. 3. c. 24.

Lib. 2. de lib. arbit. c. 9.

Lib. 1. de ser. Dom. in mō. c. 3.

Serm. cont. actum Maximi in ap. pond.
Serm. 11 de verb. Apost. c. 2.
c. 14.

Lib. 1. de Civitate Dei c. 12.

Lib. 1. de Civitate Dei c. 12.

Lib. 1. de Civitate Dei c. 12.

Lib. 1. de Civitate Dei c. 12.

Lib. 1. de Civitate Dei c. 12.

Lib. 1. de Civitate Dei c. 12.

Lib. 1. de Civitate Dei c. 12.

Lib. 1. de Civitate Dei c. 12.

77
 re, nisi veris bonis certisque gaudere. Et hinc est
 quod toties Augustinus inculcat, primum ho-
 minem in beata vita fuisse constitutum; nempe
 ipsa conditione, & creatione sua. Hanc porro
 doctrinam suam de bona voluntate & five cha-
 ritate, unde cuncta precedentia dependent,
 ita constanter tenuit Augustinus, ut non ve-
 reatur eam certissimam fidei dogma nominare;
 utpote quod ex Scripturis, & Ecclesie senten-
 tiis manifestissime hauriatur: *Quamquam*, inquit,
credamus hominem tam perfectum, id est, in sublimi-
tate sapientie, ut precesserat, conditum a Deo, &
in beata vita constitutum, ut ad arumnas mortalis vi-
te ipse inde propria voluntate delapsus sit; tamen hoc
cum prima sua fide tenemus, intoligenti a nondum asse-
cutus sum. Et hoc quidem tanta asseverantia
 asseruit jam statim initio conversionis sue, ut-
 pote ex Ecclesie doctrina haustum, quoa &
 senex retrahendo librum illum suum inta-
 ctum reliquit, & in alijs libris perseverantissi-
 me docuit. Nam hinc & illud est in Epistola
 106. aduersus Pelagianos edita, cum quibus
 ibi vehementissime disputabat, utrum homo
 suis viribus posset sibi iustitiam, Deo non ad-
 iuvante, parere: *natura humana etiam si in illa in-*
tegritate, in qua condita est, permaneret, nullo modo
seipsam, creatore suo non adiuvante, servaret. Vbi
 per integritatem, in qua natura humana condita
 est, maxime omnium intelligit, illam humanam
 mentis integritatem, hoc est, illam iustitiam,
 seu sanctitatem, qua casto amore adhaerebat
 Deo; quam ipse saepenumero testatur Adamo
 in sua conditione esse collatam, ut jam ex ipso
 multis modis audivimus. Nam ab ipsa inte-
 gritate, juxta Augustini doctrinam, tota reli-
 qua naturae integritas fluxit, & citra illam om-
 nis alia parvi momenti est, & juxta ordinatissi-
 mam iustissimamque Dei legem neque esse neque
 permanere potest. Vnde de hac ipsa mentis in-
 tegritate intelligitur id quod adiecit; nullo mo-
 do seipsam creatore suo non adiuvante servaret; nem-
 pe in illa ipsa mentis integritate, hoc est, iusti-
 tia. Nam adiutorium Dei quod ad conserva-
 tionem primi hominis sicut Augustinus tan-
 quam necessarium postulat, semper intelligitur
 adiutorium gratiae ad perseverandum in bona
 voluntate, seu iustitia, prout fuit ex ipso mox
 tradituri sumus. Vnde de eadem illa integri-
 tate iustitiae, in qua vera salus hominis consti-
 tuta fuit, intelligitur & id quod statim sequi-
 tur: *Cum igitur sine Dei gratia salutem non possit*
custodire, quam accepit, hoc est, integritatem,
in qua condita est; quid enim aliud salus homi-
nis, quam ejus integritas? Quam salutem
non solum acceptam, sed in conditione accep-
ptam, disertis verbis ad Laurentium scribit:
 In Enchyrid. Etiam primum hominem Deus in ea salute, in qua con-
 ditus erat, custodire voluisset &c. De eadem in-
 telligitur & id quod sequitur: *Quo modo sine*
Dei gratia potest reparare quam perdidit? Nam hoc
in Pelagianam haeresin, quam ibi impugnabat,
intortum est, quae sine adiutorio gratiae Dei
sentiebat hominem posse justificari, & ita salu-
tem reparare, quam perdidit. Nam salutem
partis inferioris tantum abest ut Pelagiani

A
 vellēt ab homine sine gratia reparari, ut potius
 nunquam homini primo collatam esse senti-
 rent; imò concupiscentiam & in caelum resu-
 scitatis corporibus ingerere velle viderentur,
 ut alibi latius demonstravimus. Et ista quidem
 Augustini doctrina tantoperè placuit Ecclesie,
 ut illam isdem omnino verbis ex Augustino
 sumptis in Concilio Arausicano Canone ex-
 presso sanxerit, & velut Catholicae fidei do-
 gma muniverit: ut multum mirandum sit, quo
 pacto Scholastici rem istam in dubium revoca-
 verint. Sic enim loquitur Concilium Arausica-
 num: *Natura humana etiam si in illa integritate,*
in qua est condita; permaneret, nullo modo seipsam,
creatore suo non adiuvante, servaret. Vnde cum sine
gratia Dei salutem non possit custodire quam accepit,
quomodo sine Dei gratia poterit reparare quod perdi-
dit? Qui Canon contra Pelagianos, integri-
tatem salutemque iustitiae conservari sine
gratia Dei, imò reparari posse statuentes,
concitus est. Vnde conformiter isti doctrinae
Synodus Tridentina, Scripturarum, & sancto-
rum Patrum, ac probatissimorum Conciliorum
testimonia, & ipsius Ecclesiae iudicium & con-
sensum secuta, dicit: Si quis non confectus primum
hominem Adam, cum mandatu Dei in paradiso fuisse
transgressus; sicut sanctitatem & iustitiam, in qua
constitutus fuerat, amisisse. Nam Concilia, &
Scripturae, quas Concilium Tridentinum se dicit
sequi, non aliter indicant constitutum in san-
ctitate, qua quando factus & creatus est. Illud
enim, quod asserunt Scholastici, de rectitudine
quadam naturali per virtutes morales, & hu-
jusmodi, in quibus Adam cogitari posset co-
ditus, non est Ecclesiae, sed quorundam Philosophiae
magis, quam Scripturis, & Ecclesiasticae do-
ctrinae inhaerentium sententia est; qualis homo
jam olim a Philosophis, & postea a Pelagianis
inter Christianos introductus est. Sed ad Ec-
clesiasticae doctrinae tale commentum remotis-
simum est, & in Augustini scriptis inauditum:
qui usque adeo in veri Dei lumine & sanctitate
primum hominem creatum esse sentit, ut illum
Apostoli locum tractans: Renovamini Spiritu men-
ti vestra, & induite novum hominem, qui renovatur
in agnitionem Dei, secundum imaginem eius, qui crea-
vit eum, confidenter dicat, Apostolum satis offen-
dere, ubi sit homo creatus ad imaginem Dei, quia non ref. ad lit.
e. rporis lineamentis, sed quadam forma intelligibili
mentis illuminat. Ita videlicet, ut hoc ipsum
esset Adamo fieri, quod a Deo illuminari: Fe-
en, inquit, Deus hominem ad imaginem Dei, quia &
ipsa natura scilicet intellectualis est, sicut & illa lux
(scilicet Angelica) & propterea, hoc est ei fieri,
quod est agnoscere verbum Dei. Et paulo post: Quia
vero & ipsa creatura rationalis est, & ipsa eadem
cognitione perfecta est. Sicut enim post lapsum peccati
homo in agnitione Dei renovatur, secundum imaginem
eius, qui creavit eum: ita in ipsa agnitione creatus est,
antequam delicto vetera sceret, undervsus in eadem
agnitione renovaretur. Vbi agnitionem suo more
vocat istam agnitionem Dei, qua fit per vera
coelestemque sapientiam, hoc est, per luminosissimam
charitatem: Et hoc est Augustino in
Dei agnitione renovari, per inscriptionem
 scilicet

NON INVENI

Vides. 27. scilicet legis Dei in corde credentium, ut supra
28 lib. de ex libro de Spiritu & littera artigimus.

Spir. & litt. Vnus tantum est difficilis locus, qui huic
 Ecclesie & Augustini doctrinae, quamvis con-

Genes. 2. stanter ab eo asserta, opponi posse videatur.
 Nam tractans illum Scripturae locum; *Insuper*

Lib. 2. de Ge- *nes. cont. Ma-* *nich. 8.* *vis in faciem eius spiraculum vite;* docet eo signi-
 ficari, quod status Dei animum operatus sit: &
 mox adjungit: *Nondum tamen spiritalem hominem*
debemus intelligere, qui factus est in animam viven-
tem, sed adhuc animale. Tunc enim spiritalis esse-
ctus est, cum in paradiso, hoc est, in beata vita consti-
tutus praeceptum etiam perfectionis accepit, ut verbo
Dei consummaretur. Vbi significare videtur,
 hominem ante esse conditum; postea verò
 cum in paradiso collocatus fuit, gratia spiri-
 tus esse perfectum.

Sed qui bene loci circumstantias pondera-
 verit, facile videbit illis verbis: *Nondum;* & :
Tunc enim spiritalis effectus est &c. non significari
 ordinem rerum gestarum, quasi illa tempore
 se consecuta fuerint; sed ordinem narrationis,
 & quibus quidque verbis insinuatum fuerit:
 Hoc vult igitur Augustinus illis verbis, *Insuper*
&c. nondum significari quod homo spi-
 ritualis fuerit; sed hoc potius indicari nomine
 paradisi, quo, ut statim dicit, ipsa beatitudo

Ibid. c. 9. hominis figuratè significata est. Nam sicut di-
 versis Dei operationibus se mutuo saltem natu-
 rae ordine consequentibus natura condita,

& gratia infusa fuit: ita nihil mirum, si separa-
 tim illa quoque narrentur, & diversis rebus fi-
 guratè significantur. Et haec de Adami sancti-
 ficatione dicta sint: quorum veritas longè lu-
 culentius & immobilius constabit ex ijs, quae
 juxta S. Augustinum inferius de statu purae
 naturae tribus libris dicturi sumus.

Tametsi verò non sit hic nobis de Angelis
 disputatio, de quibus nihil contra doctrinam
 Ecclesiasticam à Pelagianis motum fuit: quia
 tamen de bene agendi adjutorio, de quo infra,
 necessariò multa dicenda sunt, eademque est
 omnino in Angelis & homine innocente ratio;
 brevier hoc addendum est, idem juxta D. Au-
 gustini doctrinam de Angelorum, quod de
 hominis creatione esse sentiendum. Videlicet,
 etiam Angelos sive bonos sive malos, in san-
 ctitate & justitia, hoc est, in divinae charitatis
 gratia esse conditos. Vnde post nonnullam di-
 sputationem definitivam fert sententiam: *Et*
istam (bonam voluntatem) quis fecerat, nisi illi
qui eos cum bona voluntate, id est, cum amore casto,
quo illi adherent creavit, simul in eis & condens natu-
ram, & largiens gratiam. Vnde sine bona voluntate,
hoc est, Dei amore nunquam sanctos Angelos fuisse
credendum est. Et statim docet, non ad solos
sanctos homines pertinere, verum etiam de
sanctis Angelis posse dici, quod charitas Dei diffusa sit
in eis per Spiritum sanctum, qui datus est eis.

CAPUT SECVNDVM.

Quis status inferioris partis respectu superioris.

CVm igitur iste esset status mentis ho-
 minis respectu Dei, ut Deo Creatori
 suo, ultimoque suo & omnium crea-
 turarum fini castissimo amore cohæ-
 reret, ex quo fiebat, ut divinae sapientiae om-
 niumque virtutum, quae in animo rationali
 sedem suam habent, particeps fieret, rectus
 ordo videbatur postulare, ut huic tam connat-
 urali hominis bono, propter cujus possessio-
 nem creatus, & in cujus conservatione salus
 ejus constituta est, nihil in ipso homine à Deo
 creante fieret, sive in animo, sive in corpore,
 quod eum ab illa sui creatoris & salutis, &
 veri totius sui boni possessione, & fruitione re-
 torqueret, ac divelleret. Hinc corpus pariter
 & animum suam quemque integritate vestivit,
 ut sine pacis illius supernae interpellatione,
 animus menti, corpus animo summâ facilita-
 te, profundâ tranquillitate servirent. Primum
 igitur de reliquo animi statu, postea de corpo-
 re pauca dicturi sumus.

Animum igitur primi hominis sine omni
 concupiscentiali motu creatum esse, certissima
 Augustini & verae Catholicae Ecclesiae do-
 ctrina est, adversus illum errorem Pelagianor-
 um, quo docebant, libidines illas, sive concu-
 piscencias, sive cupiditates, quibus in hac
 vita jugiter perturbamur ac tentamur, & ad

vitia quaelibet sectanda propellimur, humanae
 naturae concreatas esse: de quo multa in recen-
 sendis Pelagianorum erroribus diximus. Inter
 illas libidines turpissima quidem illa est, quae
 ad lasciviam carnis incitat, sive animum, sive
 simul & corpus; sed non est sola: in omnibus
 enim bonorum creatorum cupiditate, & pec-
 catorum generibus, locum habent. Nam quem-
 admodum ad concubitum, ad odoranda, ad gustan-
 da, ad audienda, ad videnda voluptuosa impetu
 quodam concupiscentiali & voluptuario provo-
 camur; ita & ad invidendum, superbiendum,
 blasphemandum: nec est ullum omnino boni
 creati genus, ad quod non similis concupiscen-
 tialis instinctus possit & soleat aliquando ex-
 ardescere, & ad consensum peccati impellendo,
 antecedere. Adversus istum igitur Pelagianor-
 um errorem asseverantissime semper August.
 docuit, naturam humanam in suae procreatio-
 nis exordio immunem & liberam ab hujusmo-
 di concupiscentiis productam esse, easque Deo
 vindicante, peccati primi merito emeruisse.

Hinc illud in libris de Civitate Dei: *Hoc itaque; lib. 14. b*
tam leve praeceptum ad observandum, tam breve ad Civit. 14. b
memoria retinendum, ubi praesertim nondum volun-
tati cupiditas resistebat, quod de pane transgressio-
nis postea subsequens est &c. Et in eodem libro
inferius: Haec igitur partes (sive atque libido)
in part.